

**VARBERGS
KOMMUN**

Ekonomikontoret

Jens Otterdahl Holm, 0340-885 49

Yttrande

2022-09-06

1 (2)

Dnr: KS 2022/0320-3

Socialdepartementet
S2022/02964

Svar på remiss - Delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott

Varbergs kommun har fått en begäran om yttrande på Remiss - Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott SOU 2022:37.

Varbergs kommuns synpunkter på delbetänkandet

I grunden ser kommunen positivt på tanken att skärpa kravet på enskilda och företag att lämna riktiga uppgifter vilket i en förlängning kan leda till mer korrekta beslut. Förslaget ställer också högre krav på kommunen och andra myndigheter att göra "det lätt att göra rätt" vilket även det är positivt.

Varbergs kommun har dock ett antal synpunkter på utformningen.

Förslaget kommer att leda till en ökad administration för kommunen och medför att kommunen behöver utforma riktlinjer och samverka med andra myndigheter för att kunna administrera detta. Detta är en uppgift som inte ligger på kommunen idag och risk finns att det kräver mer i administration än vad staten kommer kunna ersätta kommunen för. Eftersom det blir många olika myndigheter och kommuner som kommer hantera uppgiften finns även en risk för att olika kommuner/myndigheter kommer att ha olika hantering av sanktionsavgiften. Detta bland annat då det enligt förslaget finns många undantag – risk för godtycklighet, olikbehandling mellan kommuner.

Även om förslaget innebär en resursförstärkning till myndigheterna anser Varbergs kommun att det vore bättre att tillskjuta rättsväsendet dessa resurser. Det är dessutom staten som ska ha sanktionsavgiften som kommunen administrerar, vilket riskerar att det blir merarbete utan ersättning. Blir det en för stor differens mellan ersättning och arbetsinsats finns en risk att kommunerna väljer att inte utreda möjligheten till sanktionsavgifter alls.

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun	Engelbrektsgatan 15, Östra Vallgatan 12 (hiss)	0340-880 00	212000-1249	ks@varberg.se
432 80 Varberg	432 80 Varberg	TELEFAX		WEBBPLATS www.varberg.se

Att den utbetalande myndigheten också ska utreda och fatta beslut om bidragsbrott kan ses som en jävssituation och därmed kan rättssäkerheten för den enskilde ifrågasättas. Det finns en pedagogisk vinst med att den enskilde kontaktas och utreds av polis/ekobrottsmyndighet (även om utredningen läggs ned och brott inte kan styrkas/håller inte för åtal), i "avskräckande" syfte.

Det är inte heller möjligt att ta ut sanktionsavgift när man uppbär ekonomiskt bistånd eftersom personen då skulle hamna under en skälig levnadsnivå vilket strider mot lagen.

De bidrag som Varbergs kommun genom socialförvaltningen betalar ut i form av assistansersättning skulle inte komma att omfattas delbetänkandet då dessa i regel överstiger 0,5 prisbasbelopp.

Varbergs kommun har rutiner och lagkrav som anger att kommunen ska anmäla antingen till polis eller Försäkringskassan vid misstanke om brott. Denna rutin fungerar enligt kommunens bedömning men det upplevs inte som en kategori brott som är prioriterade att utreda.

Kommunstyrelsen

Ann-Charlotte Stenkil
Kommunstyrelsens ordförande

§ 167

Dnr KS 2022/0320

Svar på remiss - Delbetänkande om stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. översända yttrande daterat 6 september 2022 som Varbergs kommuns svar på remiss gällande stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott (SOU 2022:37).

Beskrivning av ärendet

Socialdepartementet har skickat delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott (SOU 2022:37) på remiss till Varbergs kommun.

Sammanfattning ur SOU 2022:37

De svenska välfärdssystemen är omfattande och en av grundbultarna i det svenska samhället som värnar den sociala tryggheten. Brott mot välfärdssystemen, oavsett om det rör sig om organiserad brottslighet eller brott utförda av enskilda individer, riskerar att urholka tilliten till systemen och hota förtroendet för välfärdssamhället. För att upprätthålla legitimiteten krävs att rätt ersättning kommer rätt person och rätt företag till del. Bidragsbrott behöver förebyggas, upptäckas och beivras.

Statens kartläggning visar att endast en liten andel av de misstänkta bidragsbrott som i dag anmäls leder till lagföring. Många felaktiga utbetalningar som beror på att den enskilde lämnat oriktiga uppgifter eller inte anmält ändrade förhållanden leder inte till någon reaktion från samhället. Tiden från det att ett misstänkt bidragsbrott upptäcks till dess att någon lagförs för brottet kan dessutom vara förhållandevis lång. För att öka incitamenten för den enskilde att göra rätt och upprätthålla en brottsavhållande effekt behöver dagens hantering av misstänkta bidragsbrott bli snabbare och effektivare. Utredningen menar därför att det – som ett komplement till det straffrättsliga systemet – bör införas ett system med administrativa sanktionsavgifter som hanteras av de beslutande myndigheterna, kommunerna och arbetslöshetskassorna.

Ekonomisk och organiserad brottslighet som riktas mot välfärdssystemen kommer fortsätta att vara en kriminalpolitisk utmaning. Den organiserade brottsligheten och de systematiska bidragsbrotten behöver bekämpas på ett kraftfullt och träffsäkert sätt. Genom att avlasta rättsväsendet från de

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

enklare bidragsbrotten kan rättsväsendet kraftsamla mot de grova och systematiska bidragsbrotten. De bidragsbrott som kommer att hanteras av rättsväsendet vid ett införande av ett administrativt sanktionssystem innefattar mer avancerade brottsupplägg och brott där ofta företag används i syfte att utnyttja välfärdssystemen. Ansvaret för att utreda bidragsbrott bör därför flyttas över till Ekobrottsmyndigheten som har störst kunskap och erfarenhet av brott som begås genom företag och utreder andra brott mot välfärden.

Sammantaget menar utredarna att dessa två reformer tillsammans som en helhet är ett effektivt sätt att motverka felaktiga utbetalningar och skydda välfärdssystemen.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottet 20 september 2022, § 378.

Beslutsförslag 7 september 2022.

Yttrande 6 september 2022.

Remiss – Delbetänkandet Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott (SOU 2022:37)

Övervägande

I grunden ser kommunen positivt på tanken att skärpa kravet på enskilda och företag att lämna riktiga uppgifter vilket i en förlängning kan leda till mer korrekta beslut. Varbergs kommun har dock ett antal synpunkter på utformningen. Förslaget kommer att leda till ökad administration för kommunen. Då det blir många olika myndigheter som kommer hantera uppgiften finns en risk att sanktionsavgiften kommer att hanteras på olika sätt. Att den utbetalande myndigheten också ska utreda och fatta beslut om bidragsbrott kan leda till att rättssäkerheten för den enskilde ifrågasätts.

Protokollsutdrag: Socialdepartementet
Socialnämnden
Ekonomikontoret

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande	Datum
----------------------	--------------------	-------